

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Tractatus De Regimine Ecclesiae Episcopalis In Octo Libros Distributus

Antonelli, Giovanni Carlo

Velitris, 1650

§. V. Vtrum requiratur in huiusmodi testamentis rogatus testium.

urn:nbn:de:hbz:466:1-11401

stamento possunt esse femina: hæc etiam esse communem dicit Iason. in l. hac cōsultissima n. 9. de testam. quia textus in d. cap. cum esses non loquitur de idoneitate iuris ciuilijs, sed de idoneitate iuris gentium, seu diuini Corn. conf. 168. num. 3. vers. fin. vol. 2. Valasc. decis. 74. num. 10. & 11. Bonacin. de contract. disp. 3. q. 1. pun. 3. nu. 15. quemadmodum etiam in Codicillis femina potest esse testis. glos. in l. vit. §. in omni ver. quinque, & ibi Bart. n. 7. C. de Codicill. & communem d. Crotus ubi supra nu. 13.

38 Que conclusio tantò magis procedit in testamento ad pias causas, in quibus duæ feminae satis erant Abb. & Anchar. locis cit. Ias. ut supra nu. 8. Crot. loco cit. nu. 15.

39 & alij apud Dian. par. 7. tract. 6. ref. 16. Couar. in cap. relatum 1. nu. 5. de Testam. ubi etiam dicit, in quibuscumque testamentis monachos legitimos testes censerit, etiam absque licentia Prælati, & plures refert Tiraq. de Priuil. pia. caus. priuil. 5. ita etiam in testamē-

40 to factò inter liberos duo testes sufficiunt, etiã si feminae sint Couar. & Tiraq. locis cit. & decisum refert. Ricc. in Collect. decis. 332. par. 2.

S. V.

Utrum requiratur in huiusmodi testamentis rogatus testium.

41 **I**N testamento ad pias causas non requiritur rogatus, seu rogatio testium, cum etiam testamētum inter liberos coram duo-

bus testibus valeat, etiam si rogati non sint Bart. in repet. l. 1. nu. 76 C. de Sacros. eccles. late Tiraqu. loco cit. priuil. 3. Couar. in d. cap. relatum 1. num. 4. & ibidem Barbof. num. 2. in fin. de Testam. Mandos. ad Lap. alleg. 29. littera A. qui testantur de communi, & alij apud Dian. par. 7. tr. 6. ref. 17. immò in eis sola sub-

42 scriptio manu testatoris sine testibus facta viam testamenti obtinet, quemadmodum sola subscriptio, etiam sine testibus sufficit in testamento inter liberos Tiraquell. de priuil. pia. caus. priuileg. 4. Valasc. decis. 67. num. 8. & banc esse communem dicit Couar. in d. c. relatum 1. n. 12. & alij apud Dian. loco cit. ref. 14. Ricc. in Prax. for. eccles. par. 2. ref. 461. vbidicit, quod tex. in d. cap. relatum de Testam. requirens duos testes non excludit aliam formam testandi ad pias causas deductam ex alia forma testandi inter liberos ex authent. quod sine C. de Testam. & ex l. fin. & auth. si modo C. fam. ercisc. ad valorem enim testamenti, seu legati ad pias causas sufficit id, quod de iure naturali est sufficiens, vt scilicet sit potestas in disponēte, capacitas in eo, in cuius fauorem disponitur, & libertas in dispositione Sylu. ver. legatum quest. 10. Bonacin. de Contract. disput. 3. pun. 3. num. 16. Dian. d. ref. 14. quaest. 1.

43 Ita etiam testamentum militis valet sine aliqua solemnitate, etiã si esset scriptum in clypeo eius sanguine rutilanti, dummodò per duos testes recognoscatur eius manus l. milites in expeditione 15.

C. de

- C. de Testam. milit. quo priuilegio*
- 44 gaudent etiam milites nostri temporis, dummodò actu sint milites in numerum militum relati, & in castris, siue in expeditione versentur *l. ne quidam C. eod.* immò etiam si actu in Castris non sint, sed in loco propinquo ex Ducis concessione fortè valetudinis curandæ causa commorentur, habeant tamen animum reuertendi ad defenden. pro viribus Remp. latè *Dian. par. 7. traçt. 6. ref. 42. & 43.*
- 45 Eodem etiam fruuntur priuilegio aliæ personæ non militantes, dummodò sint in loco hostili. *glos. in l. Scriuarios ver. nullatenus C. de Testam. milit. qua in hoc effcõmuniter approbata, vt d. Clar. in l. testamentum q. 15. in fin.* huiusmodi verò testamenta militari iure condita valent quidem non tantum si in expeditione bellica miles decedat, sed etiam post missionem subsistunt, & durant, non tamen diutius anno *l. quod constitutum l. quod dicitur ff. de milit. testam.* quod intellige in honesta missione, non in ignominiosa, illorum enim testamenta, qui ignominie causa missi sunt, statim iure militari valere desinunt *l. testamenta ff. eod.*
- 47 In testamentis autem conditis ad non pias causas *Alex. cons. 70. num. 2. l. lib. 2. tenuit*, quod testes debent esse rogati, quia hæc solemnitas non reperitur correctæ à canone: *idem tenet Gratian. discept. forens. cap. 93. num. 1. & seq. vbi refert, ita resoluisse Rotam in Perpetua bonorum 7. Febr. 1583.*
- coram Gyptio Barbof. in d. cap. cum effes num. 7.*
- 48 Contrarium tenet *Abb. in d. cum effes n. 3. & 7. in fin.* vbi dicit, de æquitate canonica non requiri, quod testes se subscribant, vel quod sint rogati, quia Papa solùm nititur dispositioni iuris diuini, & sanctorum Patrum: *eadem sententiam sequitur Petr. de Anchar. in d. cap. cum effes num. 6. & ibidem Ant. de Butr. nu. 5. & alij, quibus adde Genuens. in Practicab. ecclies. q. 660.* vbi dicit, quod in testamento facto coram Presbytero Parochiali non requiritur præsentia duorum testium, nec rogatus eorum pro forma essentiali, sed tantum ad probationem, & ideò si alio quouis modo probaretur, testamentum huiusmodi valeret etiam sine præsentia, & rogitu testium.
- 49 Prima tamen sententia communis est, & tutior, & ideò ab eâ nõ est recedendum: quia in testamentis subest maior timor falsitatis, fraudis, & suspicionis, ideò cautius est agendum adhibendo rogatum testium, per quem tollitur omnis suspicio, præsertim quia testes debent considerare exloquela, & verbis testatoris, atque ex alijs signis, quæ percipi possunt, vtrum testator fuerit, & sit sanæ mentis, & an verba testatoris proferantur animo deliberato, vt *d. Gratian. d. cap. 93. nu. 1. & seq.* vbi etiam notat, quod sufficit rogatus testium etiam præsumptus, vel aliquid tale, quod illi æquipolleat.
- 50 Diuersa est ratio de testamentis factis ad pias causas, & inter liberos

beros; quia illa cum spiritu Dei agantur, non subiacent legi positivæ *Bart. in repet. l. 1. n. 82. C. de Sacros. Eccles. Lapis all. 25 num. 2. Ant. Fran. in addit. ad Abb. in c. cum effes nu. 3. de Testam.* & ideo tam testamenta, quam legata ad pias causas etiam in foro seculari iudicari debent secundum canones, & iura divina, & naturalia, seu gentium *Abb. in cap. relatū 1. num. 2. & ibidem Couar. nu. 1. de Testam. Bart. in repet. d. l. 1. in fin. C. de Sacros. eccles. in testamento*
 51 verò inter liberos præsumitur parentum deliberatio erga liberos, cum naturalis stimulus urgeat Patrem ad cogitan. de filijs *amicissimos ff. de excus. Tut. Bald. in auth. quod sine n. 3. C. de Testam. Tiraq. de Priuil. pia caus. priuil. 3. in fin.*

S. VI.

Quando valeat testamentum factum ad pias causas coram duobus testibus sine Parocho

52 **S**upra diximus, testamentum factum ad pias causas coram duobus tantum testibus valere per textum in d. cap. relatū 1. de Testam. sed hoc procedit, si testamentum principaliter fiat causa pietatis, hoc est si ecclesia, aut pia causa instituta sit heres, tunc enim coram duobus testibus factum valet, etiam quoad legata prophana *Euerard. Lun. conf. 27. n. 2. 1. vol. 1. Grass. de Success. d. testamentum q. 18. num. 7. Gratian. discept. 605. num. 23. & seq. Barbosa. de Jur. eccles. lib. 3. cap. 27. num. 96. &*

alij apud Dian. par. 7. tract. 6. ref. 4. & hanc esse communem dicit Clar. in d. testamētum q. 6. vers. sed quæres. Alioquin testamentum principaliter factum alio, quam pietatis respectu minus solemniter nõ instituta hærede pia causa nullū erit, non tantum quoad principale, sed etiam quoad legata pia in eo contenta *secundum Anton. de Butr. in cap. quod clericis n. 10. vers. idem puto de for. comp. Alex. conf. 41. num. 5. lib. 1. & conf. 177. n. 6. lib. 2. Ruin. conf. 1. num. 12. to. 2. Bartolom. Socin. conf. 5. numer. 11. vol. 3.*

53 Sed contrarium mihi videtur verius quoad legata pia, quæ etiã in tali casu debentur, etiam si testamentum, in quo fuerunt relicta, sit inualidum, ita tenet *Couar. in d. cap. relatū 1. num. 3. de Testam. Bart. in repet. d. l. 1. num. 60. C. de Sacros. Eccles. Federic. de Sen. conf. 217. per tot. Io. Antonius Rubens conf. 72. num. 5. ubi dicit hanc sententiam esse multum equam Tiraq. de Priuil. pia caus. priuil. 80. in fin. & alij plures, quos refert, & sequitur Dian. par. 7. tract. 6. ref. 3. & ratio est, tum quia legata pia non subiiciuntur subtilitatibus legum, ut d. Bart. loco cit. nu. 66. tum quia relicta in vltima voluntate etiam minus solemniter debentur naturali obligatione, secundum *Corneum conf. 278. nu. 1. vol. 1. ubi dicit hanc esse communem Doctorum sententiam Bonacin. in tract. de Contract. disp. 3. q. 1. pun. 3. nu. 2. & seq. & præcipue nu. 14.**

54 Ex quo sequitur primò, quod si testator cepit facere testamentū, vel